Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

3-йил чиқиши
23 ЯНВАРЬ 1968 й.
СЕШАНБА
№ 18 (477)
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Совғалар тайёрлашмоқда

Ўзбекистон маҳаллий саноатининг корхоналари Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллигига кўркам панно, ажойиб бадиий ҳадялар тайёрламоқда. Республика Маҳаллий саноат министрлигининг бадиий кенгаши халқ ижодхоналарининг рассомлари ва чеварлари тайёрлаган мана шу буюмларнинг эскизлари ва дастлабки намуналарини тасдиқлади. Тайёрланган буюмларни муҳокама қилишда А. Навоий номидаги Давлат адабиёт музейининг илмий ходимлари, савдо ташкилотларининг вакиллари қатнашдилар.

Улуғ шоир асарлари мавзуида Навоий даврининг анъаналарига асосланиб ишланган расмлар айниқса зўр қизиқиш туғдирмоқда. Кўпгина эскизларда шоирнинг портретлари, Навоийнинг Самарқанддаги фаолияти билан боғлиқ бўлган тарихий ёдгорликлар, унинг Ҳиротдаги мақбараси акс эттирилган. Халқ усталари мана шуларнинг ҳаммасини расмлардан шойига, зарбоб газламаларга, ёғоч, ганч, металлга ўтказишади. (ЎзТАГ).

Бензол кўпаяди

Тошкентдаги Урта Осиё нефтни қайта ишлаш илмий-текшириш институтида муъжизалар яратилади Кимёгарларнинг изланиши туфайли инсон учун энг зарур нарсалар ихтиро этилади. Ёш олима Маъмура Мусулмонова ҳам шу даргоҳдаги лабораториялардан бирида иш олиб боради. Маъмура ёш бўлишига қарамай химия соҳасида катта янгилик яратди—толуолдан бензол олиш усулини ихтиро қилди ва шу темада кандидатлик диссертацияси ёқлади. Унинг илмий иши мутахассислар томонидан яхши баҳоланди.

— Диссертациянинг муҳимлиги шундаки,— дейди Маъмуранинг илмий раҳбари, химия фанлари доктори, профессор Абдулла Султонов,— ҳозир халқ хўжалигида синтетик толага эҳтиёж зўр. Синтетик материалларни бензолсиз тайёрлаб бўлмайди. Шуни ҳисобга олганда Маъмура Мусулмонованинг хизмати муҳим эканлиги яққол кўзга ташланади.

Кимёгарлар ҳамиша изланишда — янги-янги моддалар яратиш ва хўжалигимизни янада бойитиш йўлида хизмат қилмоқдалар. Бу ерда Маъмура Мусулмонова билан ёнма-ён Жонон Латифова, Саодат Қосимова сингари бўлажак олима—муъжизакорлар ишлашмоқда. Уларнинг ҳар бири бирон янгилик яратиш иштиёқи билан банд.

ЗАВОД НОМИНИ ҲАМ, АДРЕСИНИ ҲАМ ЎЗГАРТАДИ

Ўзбекистон пойтахтида қурила бошлаган янги завод «Хлопкоприбор» деб аталади. Чилонзорда қурилаётган корхона пахта толаси, луб экинлари толаси ва пахта маҳсулотларининг сифатини аниқлаб берадиган махсус асбоблар ишлаб чиқарувчи Совет Иттифоқида биринчи завод бўлади.

«Хлопкоприбор» Тошкент Гидрометеорология асбоблари экспериментал заводи базасида барпо этиляпти, зилзила эпицентрида бўлган бу завод анчагина вайрон бўлди,—деди корхона директори В. Г. Нагибин. — Инженерларимиз ва ишчиларимиз бўлажак завод лойиҳаси билан танишиб чиқдилар ва унга юксак баҳо бердилар. Лойиҳа авторлари — Ленинграддаги «Гипроприбор» институти мутахассислари тошкентликлар учун аъло даражадаги меҳнат шароитлари яратиш тўғрисида қайғурганлар. Икки-уч қаватли корпусларнинг ҳар бирига офтоб нурини тўсувчи соявонлар ўрнатилади, цехларда эса микроиқлим вужудга келтирилади. Заводнинг кўкаламзорлаштирилган кенг территориясида спорт майдончалари, иккита ҳовуз; шинам ошхона бунёд этилади.

Завод Чилонзорга кўчиб боргач, маҳсулот ишлаб чиқаришни 5 баравар кўпайтиради. Корхона пахта заводларига асбоблар тайёрлаб бериш билан бир қаторда, аввалгидек мамлакатимизнинг гидрометеорология хизмати учун ҳам маҳсулот етказиб бераверади. Янги асбобларни ишлаб чиқиш учун завод ҳузурида махсус конструкторлик бюроси барпо қилинмоқда.

В. ШЕВЦОВ.
ЎзТАГ мухбири.

БУНДАН ЕТТИ ЙИЛ МУҚАДДАМ ТОШКЕНТ РЕМОНТ-МЕХАНИКА ЗАВОДИНИНГ МЕТАЛЛ ҚИРҚИШ УЧАСТКАСИГА ШОГИРД БЎЛИБ КЕЛГАН ТОЛИБЖОН ҲОШИМОВ ҚИСҚА МУДДАТДА ШУ КАСБИНИ ПУХТА ЎЗЛАШТИРИБ ОЛДИ.

БАРЧА ТОПШИРИҚЛАРИНИ 1,5 БАРАВАР АДО ЭТАЁТГАН БУ ПЕШҚАДАМ МЕТАЛЛ ҚИРҚУВЧИГА ЎТГАН ЙИЛИ «КОММУНИСТИК МЕҲНАТ ЗАРБДОРИ» УНВОНИ БЕРИЛДИ.

М. Нуриддинов фотолари.

ОКЕАН ОШИБ...

Бугун Тошкент экскаватор заводидан 5 та қудратли машина ортилган платформалар Венгрия Халқ Республикасига йўл олди. Бундан бир неча кун олдин бу ўлкага 5 та экскаватор жўнатилган эди. Яна 8 та машина жўнатишга тайёрланмоқда.

Завод шу ойнинг ўзида Эрон, Чехословакия, Руминияга ҳам машиналар жўнатди. Ҳозир корхона жаҳоннинг 19 мамлакатига ўз маҳсулотини етказиб бермоқда. Машинанинг довруғи Америка қитъасига ҳам бориб етди. Океан оша «сузиб» борган Тошкент экскаваторларини Куба Республикасининг қурилишларида ҳам кўриш мумкин.

ТАНИШИНГ: «ЎЗБЕК-КОНЦЕРТ»

ТОШКЕНТ САНЪАТ ДАРГОҲЛАРИ САФИГА ЯНА БИР ИЖОДИЙ ТАШКИЛОТ ҚУШИЛДИ. Республикада гастроль концерт ишларини янада яхшилаш мақсадида Узбекистон гастроль-концерт бошқармаси тузилди. Янги «Узбекконцерт» бошқармасининг директори А. О. Назаров мухбиримизга бундай деди:

— «Узбек концерт»нинг ташкил топганлиги маданий ҳаётимизда қувончли воқеа бўлди. Бошқарма олдида катта вазифалар турибди. Биз, аввало. нодир ўзбек классик музикалари, ўзбек совет композиторлари ҳамда совет санъаткорларининг асарларини омма орасига кенгроқ олиб киришимиз керак. Бунинг учун концерт ва театр ташкилотлари биринчи навбатда ёрдам беришади. Концертлар Узбекистонда ҳам, Совет Иттифоқининг турли шаҳарларида ҳам, хорижий мамлакатларда ҳам ташкил қилинади. У ерлардаги ижодий коллективлар ҳам Узбекистонга таклиф қилинади.

Булардан ташқари бошқарма музика фестиваллари, адабиёт ва санъат ҳафталикларини ўтказишда қатнашади.

Шаҳар чиройида янги ҳол

Ўзбекистон кўчасидаги Киров бекатидан шарқ томонга юрамиз. Ўнгда шаҳримизнинг Навоий майдонига хусн берадиган ҳашаматли маъмурий бино қад кўтараётир. Бу бино Тошкент область ва шаҳар партия, комсомол комитетлари учун қурилмоқда.

Бино лойиҳасини «Ўзгоспроект» институти инженерлари тайёрлашган. 7 қаватли бинонинг ертўласида китоб омбори, автомат телефон станциялари бўлади. Биринчи қаватида турли хил хизмат хоналари, область ва шаҳар сиёсий билим уйи, тематик кабинетлар жойлашади.

Қаватларда 4 та лифт хизмат кўрсатади. Ҳар бир қаватда кичик мажлислар зали қурилади. Бинода ҳаммаси бўлиб 200 га яқин хона бўлади.

Бугун қурилиш майдонида иш жадал боряпти. Ҳозир иккинчи қаватнинг устунларини ўрнатишга киришилди. Бинони «Висотстрой» тресги 17-бошқармасининг азаматлари қурмоқда.

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

Коммунистик меҳнат зарбдори, шаҳар Советининг депутати Абдусамад Турсунов «Подшипник» заводи автомат-токарлик цехининг пешқадам ишчисидир. Смена ва ойлик топшириқларини 160—180 процентгача адо этаётган бу ишчи ҳозир 2 квартал ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

СУРАТДА: А. Турсунов ўзи ишлаган деталь сифатини кўздан кечиряпти.

Геология министрлигига қарашли ремонт-механика заводи коллективи шу завод темирчилик цехининг пешқадам темирчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Неъмат Нуъмонов номини ҳурмат билан тилга олади. У 18 йилдан буён шу корхонада ҳалол меҳнат қилиб кўпгина ёш ишчиларга темирчилик касбини ўргатди.

СУРАТДА: беш йиллик топшириғини уч ярим йилда бажаришга аҳд қилган илғор ишчи Н. Нуъмонов.

Жаҳон ойнаси

УГАНДАДА ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯ ҲОСИЛ ҚИЛИШ КЎПАЙДИ

КАМПАЛА. Уганда электр энергия бошқармасининг ахборотига қараганда, 1967 йилда Угандада электр энергия ҳосил қилиш ўтган йилдагига нисбатан 10,9 процент кўпайган ва 704 миллион киловатт-соатни ташкил қилган. Шу электр энергиянинг 242 миллион киловатт-соатидан қўшни Кения мамлакати фойдаланади.

КАСАЛХОНАЛАРНИ БОМБАРДИМОН ҚИЛИШАЁТИР

НЬЮ-ЙОРК. Американинг жамоат арбоби Бетти Бордмен хоним Канзас-Сити шаҳрида (Миссури штати) сўзга чиқиб, Америка авиацияси Вьетнам Демократик Республикасига ваҳшиёна ҳужумлар қилаётганлиги натижасида камида 92 та касалхона вайрон бўлди, деди. Бордмен квакерлар мазҳаби ташкилотининг «ҳаракат группаси» аъзоси сифатида Вьетнам Демократик Республикасига бориб келган эди.

ТУНИС ЕРЛАРИДА СОВЕТ ПАХТАСИ

ТУНИС. Тунис ҳукумати совет пахтаси навларини экиб ўстириш тажрибаларини ўтказишга қарор қилди. Шу мақсадда Туниснинг шимолида жами 60 гектардан иборат учта участка ажратиб қўйилди. Совет Иттифоқи ва Чехословакия мутахассислари бу тажрибани ўтказишда Тунис деҳқонларига ёрдам бериб туришади.

Ғилдиракли ошхона

4-турар-жой шаҳарчасидаги автобуслар диспетчерлик хонаси ёнида деразаларига пардалар тутилган автобус пайдо бўлиб қолди. Автобус ичидаги ўриндиқлар олиб ташланиб, ошхона жиҳозлари ўрнатилган. Овқат вақтлари бўлган ҳайдовчилар шу ерда овқатланадилар.

Бугун йўлда юрган ҳайдовчи бир кун дам олиб яна ишга чиқиши керак. У ошхонадаги «таклифлар дафтари»га кўнгли тусаган овқатини ёзиб кетади. Овқатлар ана шу ташаббусни бошлаган 2-автомобиль паркининг ошхонасида тайёрланади.

— Бу ишни йўлга қўйишимиздан мақсад,— дейди бош инженер Т. Одилов,— ҳайдовчиларнинг ва пассажирларнинг вақтларини тежашдир.

Шундай ошхонанинг бири вокзалда ишлаб турибди. Учинчиси эса Революция хиёбонига ўрнатилади.

ЛОЙИҲАСИ ТУЗИЛЯПТИ

«Узгипротяжпром» институти «Узгипроавтодор» институти билан ҳамкорликда замонавий усти ёпиқ улкан гаражнинг лойиҳасини тузмоқда. Бу гараж Янги Олмазор ва Узбекистон кўчалари туташган жойда бунёд этилади.

275 та енгил автомобиль машинаси сиғадиган гаражнинг комплекс лойиҳасини чизишда институт ходимларидан ўнга яқин киши меҳнат қиляпти.

ЯНГИ МАРКАЗ ВОДОПРОВОД ТАРМОҒИ ҚУРИЛИШИДА

Шаҳримиз аҳолисининг ичимли сувга бўлган талаблари ҳисобга олиниб янги марказий водопровод тармоғи қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Шаҳримизнинг Қорамурт кўчасидаги катта тақсимлаш водопровод тармоғидан тортилаётган бу янги водопровод тармоғи «Марказ—1 ва 2» микрорайонлари ҳамда Сапёрная зонасидаги объектларни сув билан таъминлайди. Бу иншоотни «Таштрансспецстрой» нинг 1-қурилиш бошқармаси қурувчилари амалга оширмоқдалар.

СУРАТДА: илғор пайвандчи коммунистик меҳнат зарбдори Ю. Соболев водопроводнинг Темирязев кўчасидаги участкада 1220 миллиметр диаметрдаги трубаларни пайванд қилмоқда.

БУЮК БРИТАНИЯ БОШ МИНИСТРИ ГАРОЛЬД ВИЛЬСОН МОСКВАДА

МОСКВА, 22 январь (ТАСС). Совет ҳукуматининг таклифига биноан, Буюк Британия Бош Министри Гарольд Вильсон бугун расмий визит билан Москвага келди.

Буюк Британия ва СССР давлат байроқлари билан безатилган Шереметьево аэродромида Гарольд Вильсонни СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянский ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

ЎЗБЕКИСТОН ПЕКТИНИ

Консерва маҳсулотлари сифатини яхшилаш ва хушхўр мева консерва ҳамда ширинликлари ишлаб чиқариш фақат яхши хом ашё ва технологиягагина боғлиқ эмас. Бу махсус ферментлар қўшишни ҳам талаб қилади. Ана шундай ферментлардан бири пектин олма, цитрус ўсимликлари меваси ва лавлаги шарбати ҳамда кунгабоқарнинг майдаланган саватидан тайёрланади.

Ўзбекистонда пектин ишлаб чиқаришнинг катта имкониятлари бор.

«Средазгипропищепром» институти Янгийўл консерва заводида пектин ишлаб чиқариш цехининг қурилиш лойиҳасини тайёрламоқда. Бу цех учун хом ашё заводнинг ўзида қайта ишланган олманинг қолдиқларидан ҳамда область колхоз ва совхозлари боғларида тўкилган мевадан олинади. Бу ерда йилига 400 тонна пектин ишлаб чиқарса бўлади. Модданинг 200 тоннаси республика консерва заводларига, қолгани эса Ўрта Осиё республикалари корхоналарига юборилади.

Пектинни сотишдан йилига 200 минг сўм фойда олиш мумкин. Уни халқ хўжалигида қўлланиш эса йилига 700 минг сўмлик маблағни тежаш имкониятини беради.

ШОИРНИ ХОТИРЛАБ

Тошкент область жамоат тартибини сақлаш бошқармасининг комсомол ва ёшлари атоқли шоир Сергей Есениннинг қизи Татьяна Сергеевна Есенина билан учрашув ўтказдилар. Ленин бурчаги ёшлар билан тўлди. Кечани комсомол комитетининг секретари, милиция старший лейтенанти Альберт Аллагулов очиб, йиғилганларга атоқли шоир Есениннинг қизи Татьяна Сергеевнани таништирганда ёшлар уни қарсаклар билан олқишладилар.

Бир неча йилдан бери Тошкентда истиқомат қилаётган Татьяна ўз отаси тўғрисидаги эсдаликларни айтиб берди.

РЕПОРТЁР ШАҲАР КЕЗИБ...

...«Дарҳон ариқ» бекати бўйлаб борар эди. «Узгипротяжпром» институтининг ёнида янги девор қад кўтараётганлигига кўзи тушиб қолди. Қизиқиб сўради. Маълум бўлишича «Главташкентстрой» 4-трести 6-қурилиш бошқармасининг пудратчи ташкилотлари Пушкин кўчасидаги хом ғиштдан қурилган уйларни бузишга киришган экан.

Нима учун девор олишяпти?.. Бу ерда қандай бино қуриш мўлжалланяпти? Бундай саволларга «Узгипротяжпром» институтининг бош архитектори В. С. Энкер шундай жавоб берди:

— Бу ерда институтнинг қўшимча корпусини қуриш мўлжалланган. Ойна ва бетондан қуриладиган кўркам бинони иссиқ йўлак мавжуд бино билан иккинчи қават орқали бирлаштиради.

Энди макет бўйича кичкина саёҳат уюштирамиз... Бинонинг биринчи қаватида тошкентликларни юз ўринли «Дарҳон» ошхонаси меҳмондўстлик билан кутиб олади. Иккинчи қаватида эса институтнинг мажлислар зали жойлашади.

Беш қаватли бинонинг биринчи қавати шаҳар хўжалиги эҳтиёжига ажратилиб, бадиий салон ва аэрофлот кассаси бўлади. Қолган қаватларда институтнинг ёруғ лойиҳа заллари бўлади. Бинонинг пештоқи гранитдан ишланади. Янги бинони қуришда Узбекистон архитектурасига хос бўлган миллий безаклар қўлланилади. Бу бино 1969 йилда фойдаланишга топширилиш мўлжалланади.

В. ГОНЧАРОВ.

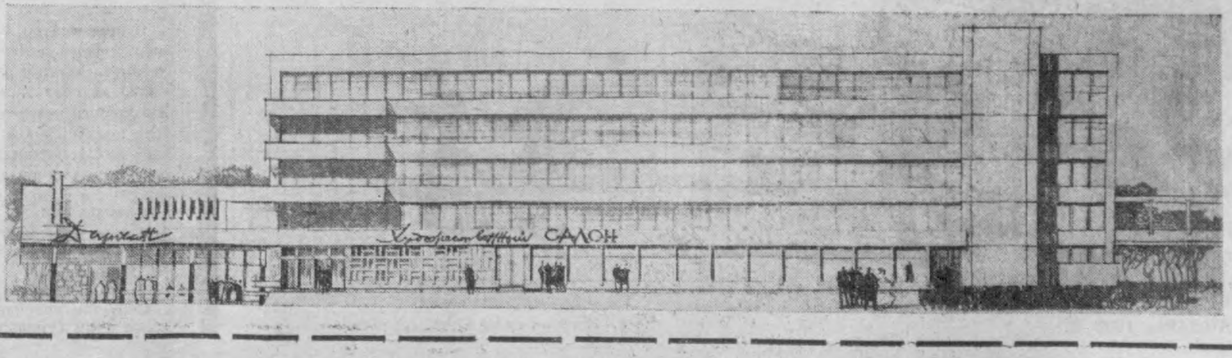

РОССИЯЛИКЛАР ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШИДА

Тошкент бунёдкорлари

...Орехово-Зуево, Серпухово, Электросталь, Люберцы —Россиядан янги Тошкентни қуриш учун келган бинокорларнинг адреси. Улар сафида кекса, тажрибали мутахассислар билан бирга ёшлар ҳам бор. Қардошлар тошкентликларга янада кўплаб уй-жой қуриб бериш иштиёқида меҳнат қиляптилар.

Шу кунгача нималар қилинди? 452 квартира деразаларида чироқ ёнди. 180 ўринли болалар боғчасининг эшиги очилди. Яқин орада 4 та 9 қаватли бино тикланади. Уларнинг ёнида 2 та 4 қаватли уй, 1300 ўқувчига мўлжалланган мактаб биноси қурилади. Шаҳарнинг маркази ва Чилонзорда ҳам меҳнат авжида.

Меҳнатнинг илғор методларини қўллаш, моддий рағбатлантириш ташаббускорликни оширишда катта роль ўйнади. Ўтган йили ҳар бири ўрта ҳисобда 130 сўмдан устама мукофот олди.

...Мусобақада ким олдинда бормоқда? Бу саволга жавоб бериш осон эмас. Чунки орқада қолувчилар йўқ. Илғорлар тўғрисида сўз юритилганда коммунист Михаил Парфенов бошқараётган пардозчилар бригадаси, коммунист Виктор Галин бошқараётган ғишт терувчилар бригадаси, Анатолий Григорьев бошчилик қилаётган бўёқчилар бригадаси ва Валентина Андрианова бошқараётган участкани тилга олиш мумкин. Дурадгор Виктор Воробьев, мотористка Антонина Морозова, слесарь Валерий Ларин, шофёр Геннадий Митьков сингари ўз ишининг усталари бу ерда ўнлаб топилади.

Қурилишда маҳаллий шароитларга катта эътибор берилмоқда. Зилзилага чидамли, кучли темир-бетонлар билан ўралган уйлар қурилмоқда. Уйларнинг деразасига қуёшдан муҳофаза қилувчи системалар ўрнатилган, ҳовлиларга эса дарахтлар ўтқазилган.

Бинокорларга яхши маданий-маиший шароит яратиб берилган. Улар яшаётган шаҳарча шинам, йўлларга асфальт ётқизилган, ҳатто Садовая, Энтузиазистлар кўчалари ҳам бор.

Москва ёнидан келган қурилиш поезди юксак меҳнат кўрсаткичлари учун «Главмосстрой»га қарашли 2-«Особстрой» трестининг кўчма Қизил байроғи билан мукофотланган. 120 киши «Тошкент бинокори» нишони билан мукофотланди.

Йиллар ўтиши билан Россия бинокорлари томонидан қурилган шинам уйлар тошкентликларнинг қалбида абадий ватанпарварлик изларини намойиш қилади.

Ф. МЕЛЬНИКОВ.

Суратларда: 1. Балашов шаҳридан келган энг яхши бинокорлардан бири Валентина Гулидова. 2. Шаҳар марказида қурилган 56 квартирали уй. 3. Шаҳар марказида 9 қаватли уйни монтаж қилинмоқда. 4. Бўш вақтларда. Вазн олинди.

Р. Шамсуддинов фотолари.

(ЎзТАГ).

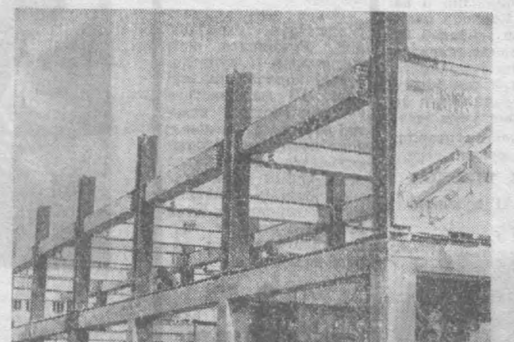

СССР Қуролли Кучларининг 50 йиллиги олдидан

ЕТТИ ЁТ БЕГОНАЛАР

(ЛАВҲА)

Улар аввал бир-бирларига етти ёт бегона эдилар. Бир-бировларининг етти ухлаб тушига ҳам кирмаган улар. Энди бўлса... эндигина овози дўриллаб, мўйлови сабза урган ўсмирлар, нечагина уйланиб, дилбар келинчакни уйда қолдирган, чилласи чиқмаган қирчиллама йигитлар, бир ҳовли болаларини чирқиллатиб, уйга ташлаб келган оталар... ҳозир бир сафда. Елкаларида шинель, оёқларида дўқиллаган керза этик. Бирга ўтириб, бирга туришади. Бир тоғорачадан овқат ичишади. Лой босиб, ботқоқ кечиб олга юришади. Яхши кунда ҳам, ёмон кунда ҳам бир-бирларига елкадош, азият кунлари тобуткаш.

Аввал улар бир-бирларига етти ёт бегона эдилар. Бир-бировларининг етти ухлаб тушига ҳам кирмаган улар.

Энди-чи, энди...

Партизанлар

Фашистлар Ковёль шаҳрига ўрнашиб олган. Шаҳарни озод қилиш керак. Лекин, қандай қилиб?

Житомир ўрмонлари партизанлар маскани. Бир ёнбошига энгашган, муншайган дарахтлар не-не сирнинг гувоҳи бўлмаган дейсиз?! Канча-канча қабиҳликни, фожиани, яхшиликларни ўз кўзи билан кўрган. Барини ичига ютади. Сўйлай деса, тили йўқ. Дарахт тилини фақат дарахт билади. Дарахтлар бир-бири билан шивирлашиб, дилга тушган ҳасрат, аламларини тўкишади, дил чигилини ёзишади. Ана шу сирли ўрмоннинг қаеридадир партизанлар бор. Улар билан алоқа боғлаш учун ҳар хил ёшдаги турли миллат йигитларидан бир группа разведкачилар фронт линиясидан ўтишга чоғланди.

...Чор атрофга тун чўкди. Ойдин тун. Лайлак қор гир-гир айланиб, яланғоч дарахтлар кипригига қўнади. Қиш кечаси осуда уйқуга чўмган. Аҳёнаҳёнда қизил, сариқ ракеталар осмонга пориллаб кўтарилади, қаердадир немис пулемёти сайрайди, ўқ овози эшитилади. Ўрмонда қанотини ёйиб юрган дилбар, сўлим тун чўчиб-чўчиб тушади.

Ўн икки разведкачи охирги марта қурол-яроғларини текшириб кўрди. Харитани қорга ёйиб, душман орасига сездирмай киришнинг йўл-йўриқларини яна бир бор чамалаб олишди.

— Қани, йигитлар, кетдик. Вақт ҳам алла-маҳал бўлиб қолди,—деди салмоқланиб, группа командири.

— Траншеядан ўн икки йигит чиқиб келди. Эгниларида оқ халат. Ҳар бнои оғир-оғир қадам ташлаб боради. Улар номаълум хавф, кўз кўрмас тақдир қаршисига юриб кетишди. Анча юришди. Группа командири қолган масофани эмаклаб ўтишга буюрди. Владимир Якушев ўнг дозорда, олдинда ер бағирлаб боради.

Ниҳоят немис блиндажлари ҳам кўзга чалинди. Бир фашист соқчи солдати совқотган шекилли, этикларини бир-бирига уриб сакраб-сакраб қўяди. Қўлқопи билан гоҳ бурнининг учини, гоҳ қулоқларини ишқалайди, кейин қулочини кериб, қўллари билан совуқни ҳайдамоқчи бўлгандек икки ёнига шапатилаб уради.

Владимир шерикларига белги берди. Разведкачилар шу заҳотиёқ қор ичига кириб кетгандек ерга ёпишишди. Сўнг, аста-секин соқчини ўнглаб ўтиб, ўрмонга яқинлашишди. Ўттиз метрлар чамаси бор.

Разведкачилар даст кўтарилишди. Зум ўтмай сирли ўрмон қўйнига сингиб кетишди. Энди топшириқнинг асосий босқичи—партизанларни ахтаришга киришиш керак.

Разведкачилар уч кеча-кундуз ҳавф-хатарни четлаб ўтишди. Лекин, бирон натижа йўқ. Владимир бир неча марта яқин қишлоқларга бориб келди. Натижаси бўлмади. Партизанлар ҳақида ҳеч қандай маълумот ололмади. Қишлоқдагилар фашистлар сиёсатидан ҳаддан ташқари қўрқиб қолган эди. Одамлардан бир нима сўраш тугул, улар билан гаплашишнинг ўзи қийин эди.

Бир куни Владимир қишлоқдан қайтиб келаётган эди. Немисларнинг юк ортган аравасини кўриб қолди. Аравалар устида фашистлар солдати. Буни дарҳол командирга етказди. Разведкачилар ўрмон ўртасида немисларга «қопқон» қўйиш учун тайёргарлик кўра бошлади.

...Етти арава ғилдираги юраймиюрмайми дегандек бемажол ғирчиллаб қимирлайди. Отлар араваларни зўр-базўр тортади. Немис солдатлари автоматларини махкам ушлаганча жон ховучлаб ўтирарди. Кўзлари олазарак, атрофга қўрқиб, жонсарак тикилади. Партизанлар фашистларнинг боплаб таъзирини берганлиги уларнинг афтидан кўриниб турибди.

Уч томондан автомат ўқлари ёмғирдек ёғилди. Тўсатдан бошланган хужум фашистларни эсанкиратиб қўйди. «Партизанлар, партизанлар» деб қичқириб юборди улар. Бетартиб ўт очишди. Немислар ўқ узарди-ю, лекин қаёққа, нимга қарата отаётганлигини ўзлари ҳам билмасди. Отишма узоққа чўзилмади. Немислар қуролини ташлаб, қўлларини баланд кўтарди...

Бир неча кундан кейин Совет қўшинлари Ковёлга ҳужум қилди. Партизанлар фашистларнинг муҳим алоқа йўлларини эгаллади, сўнг гитлерчилар позициясига ташланди. Уч соатдан сўнг Ковёль озод қилинди. Бу ғалаба пойдеворига мард разведкачилар биринчи бўлиб ғишт қўйган эдилар.

Вокзалдаги операция

Бу воқеа 1945 йил январь ойининг биринчи ярмида содир бўлди. Танклардан ва жанговар разведкачилардан иборат зарбдор комплекс группа шиддатли жанглардан сўнг Висла дарёсига ўрнатилган кўприкни эгаллади. Совет қўшинлари етиб келгунча тўрт кеча-кундуз давомида улар кўприкни ўз қўлларида тутиб қолдилар. Бу объект Варшавага ўтувчи энг муҳим кўприк эди, Польша халқининг пойтахти Варшавани фашистлардан халос қилиш учун аввал унчалик катта бўлмаган Зольдин шаҳрини ишғол қилиш керак. Шаҳар кўприкдан ўн беш километр нарида. Зарбдор группа Зольдин йўналишидаги фашистларнинг асосий таянч объектларини қўлга киритиш учун юборилди.

Зольдин ўзининг стакчи темир йўл тармоқлари билан эътиборли эди. Бундан бўлак шаҳарда кўзга илинадиган ҳеч нарса йўқ. Ўн икки разведкачининг диққати ана шу темир йўл тармоғига қаратилди.

Уч ўғлон немислар формасида кийиниб, вокзалга йўлланди. Уларнинг орасида Владимир Якушев ҳам бор эди. Разведкачилар аввал телеграфистларни асир олишди. Асирлар тезда оғизларидан гуллаб қўйди. Ўқ-дори, қурол-аслаҳа ортилган эшелон вокзалга келаётган экан. Вагонларда фашист солдатларининг борлиги ҳам аниқланди. Владимир икки ҳамроҳи билан рельслар остига портловчи миналарни қўйди. Ўзларини панага олишди. Энди «меҳмон»ларни яхши кутиб олиш қолган эди.

...Узун эшелон рельсларни тақиллатиб, станцияга кириб келди. Шу аснода нималар рўй берган бўлса, шуларнинг ҳаммаси Владимир Петрович ёдида бир умр михланиб қолди. Қулоқни комага келтирувчи портлаш товуши янгради. Қипқизил олов тили бутун состав бўйлаб ловуллар эди. Вагонлар бир-бирига урилиб, снарядлар портлай бошлади. Шу пайт Владимирнинг кўзлари каттакатта очилиб кетди. Охирги уч вагондан гитлерчилар ерга сакраб тушар, таҳликада бир-бирига урилиб, ўзини қўярга жой тополмасди. Ҳа, фашистлар саросимага тушиб қолган эди. Дўстлари автоматдан ўт очди, гранаталар кетма-кет портлади. Бир сония вақт ўтмай Владимир Якушевнинг автомати ҳам фашистларга ажал уруғини ёғдира бошлади.

Шу куни Польшадаги кичкина темир йўл станциясида юзлаб гитлерчилар тил тортди. Кўзларига қон қуйилди. Оч кўзлари поляк тупроғи билан тўлди. Ўктам ўн икки разведкачидан олтитаси ҳам шу куни ҳаёт билан видолашди. Ватанидан, ота-онасидан, ёр-биродарларидан олисда ўқ қадалган кўкракларини сўнгги марта тўлдириб-тўлдириб нафас олишди. Уларнинг кўзи қуюн, олов қоплаган поляк осмонига сўнгги бор тикилди, тикилдию бир умрга юмилди... Улар грузин, армани, қорақалпоқ элатининг ўғлонлари эди.

Владимир Якушев дўстларининг қабрига яқинлашганда оёқлари қалтираб, кўзларидан ёш тўкилди. Қуролини кўкрагига босиб, қасам ичди. Сафдошларининг ҳаққи-ҳурмати учун душманни инигача қувиб боришга, силласи қуриб, мадори битгунча ўч олишга онт ичди.

Владимир Петрович ўз сўзининг устидан чиқди. У урушнинг шафқатсиз йўллари бўйлаб Берлингача жанг қилиб борди. Рейхстаг устига ўрнатилган қизил байроқни ўз кўзлари билан кўрди.

Ватан мард разведкачининг хизматларини муносиб тақдирлади. В. Якушев урушдан қайтганда унинг кўкрагида бир неча жанговар медаллар, Қизил Юлдуз ордени порлар эди.

Ҳозир Владимир Якушев 46-мактабда чизмачиликдан дарс беради. Бир неча марта «тил» тутиб келган, душман уясига кириб, сир билган дивизия разведкачиси Владимир ўшанда ўн тўққиз ёшда эди. Цверава, Бойбеков, Иванов каби сафдош, елкадош дўстлари бир умр унинг ёдида.

Н. РАҲИМЖОНОВ,
А. ШТЕЙМАН.

Пиёда қўшинлар «ҳужум»да.

В. Миранченко чизган расм.

„ТУҒМА" МУАММО

Тошкентда ёғ-мой маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган корхона йўқ эди. Пахта ёғидан тортиб кир совунгача ҳамма нарса республикамизнинг бошқа шаҳарларидан ҳамда қардош республикалардан ташиб келинарди. Бу «туғма» муаммо йигирма йилча бурун кун тартибига олиб чиқилди. Қатор йиллар давомида лойиҳачиларнинг чизмалари ва бошқа тайёргарлик ишлари олиб борилгач, бундан оз ҳам, кўп ҳам эмас, ўн беш йил бурун ёғ-мой комбинатининг қурилиши бошланган эди.

Корхонанинг биринчи қисми икки йилдан бери ишлаяпти. Иккинчи навбати тайёр. Учинчи навбатининг қурилиши давом этяпти. Айтишларича у яна бир неча йилга чўзилар экан. Кўриб турибсизки, проблемалар, муаммолар корхонанинг туғма касали экан. Шундай экан унинг ишлаб чиқарган маҳсулотларини савдога чиқариш ҳам, нуқсонлари борлиги бундан бир йил бурун аниқланган ускуналарни созлаш ва ўрнатиш ҳам, борингки қўй ёғи яхшими ёки маргарин дурустроқми, деган саволни ҳал қилиш ҳам бош айлантирадиган муаммо бўлиб турганига ажабланмаслик ҳам мумкин. Яхшиси бу муаммолар билан бир бошдан танишайлик.

Комбинат бултур декабрь ойида 14 миллион 195 минг сўмлик ўрнига 2 миллион 267 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб, давлат план-буюртмасини бор-йўғи 16 процент бажарди. Йиллик план 72.7 процентда қолиб кетди, 25 миллион 283 минг ўрнига 18 миллион 888 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди, холос.

Бунинг сабабини комбинат директори Ж. Зуфаровдан сўрасангиз ҳамма айб юқори ташкилотларда эканлигини, синтетик кир ювиш порошоклари ишлаб чиқарувчи цех ишга туширилмасидан, унга план белгиланганлигини рўкач қилади.

Давлат органлари эса план кўрсаткичларини ҳаводан олиб белгилашмаган. Бу цехни 1967 йилда ишга тушириш ва маҳсулотини олиш халқ хўжалигини ривожлантиришнинг беш йиллик планида кўзда тутилган. Binобарин, 1967 йилда цех учун ишлаб чиқариш плани белгиланиши ўртоқ Ж. Зуфаровга ҳам, Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлигидаги ўртоқларга ҳам ҳали 1966 йил кирмасиданоқ маълум бўлган.

Боласи йиғламаса онаси сут бермайди, дейдилар. Ж. Зуфаров синтетик порошоклар цехини вақтида ишга тушириб бериш масаласини юқори доирага кўтариб чиқиш, қурувчи ташкилотга зарур ускуналарни вақтида етказиб бериш билан дуруст шуғулланмади. Цехни қуриб, ускуналарни ўрнатиб берсанг ишлайман, қолгани менинг ишим эмас, деб юраверди.

Мазкур цех бу йил 15 минг 500 тонна порошок ишлаб чиқариши планлаштирилган. Январь ойи охирлаб қолишига қарамай, цех ҳамон маҳсулот бермаяпти. Ваҳоланки у аллақачон ишга тушган, ҳамма нарса—ускуналар ҳам, хом ашё ҳам тахт.

Бунинг сабаби бепарволик, ўзи бўларчилик. Мана бунинг мисоли: тайёрланган порошокни қутичаларга жойлайдиган автомат ускуна комбинатга ўтган йилнинг иккинчи кварталида келтирилган эди. Унда айрим нуқсонлар борлиги эса февраль ойида, ускуна Москва ва Ленинград корхоналарида синаб кўрилгандаёқ маълум бўлган эди. Уни ўрнатгандан сўнг нуқсонларини дарҳол бартараф этиш мумкин эмасмиди? Бунинг учун Воронеж машинасозлик заводидан мутахассис чақириш кифоя эди.

Автомат ускуна қачон ишга тушишини директор ҳали ҳам аниқ айтолмайди.

— Заводдан мутахассис чақирганмисиз?— сўраймиз Ж. Зуфаровдан.

— Телеграмма берганмиз, келиб қолишар,— дейди у.

Синтетик порошоклар цехида ана шундай ташвишли аҳвол ҳукм суряпти. Йилига 30 минг тонна порошок тайёрлаб бериш қувватига эга бўлган машиналар бекор турибди.

Бозорга бир қоп мева олиб тушсангиз-у, ҳеч ким уни олишни истамаса, бундан ёмони йўқ. Янгигина ишга тушган ёғ-мой комбинати ҳам бултур худди шундай ноқулай аҳволда қолди. Ишлаб чиқарилган маҳсулотларини қабул қилиб реализациялаш ҳақида комбинат билан шартнома тузган Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги, хусусан унинг гўшт ва балиқ маҳсулотлари савдоси бош бошқармаси йил охирида сўзидан қайтиб кетди. Улар комбинатга берган буюртмаларини унутишиб, Грузия ССРдан вагон-вагон маргарин олиб келишди. Бу жуда кўп ортиқча харажатларга сабаб бўлганидан ташқари Тошкент ёғ-мой комбинати маҳсулотларини реализация қилишда катта қийинчиликларни туғдирди.

Кўриб турибсизки, бултур савдо ташкилотлари комбинатни алдашган эди. Бу йил эса аксинча бўладиган кўринади. Чунки комбинат шартномадаги синтетик маҳсулотларни қачон харидорга чиқариши ҳали номаълум.

Ўтган йилнинг эрта баҳорида ёғ-мой комбинатининг мутахассислари умумий овқатланиш корхоналарининг бир группа ихтисосли ходимлари билан бирга яхшигина эксперимент ўтказишган эди. Улар бир йўла бешта қозонда палов тайёрлашди. Ош учун қўй ёғи билан пахта ёғининг беш тур рецептда тайёрланган омихтаси ишлатилди. Таомнинг хушхўрлигини аниқлаб берувчи комиссия ана шу беш турли рецептда ишланган омихтанинг қайси бири мазали эканлигини айтиб бериши, савдо ташкилотлари шунга асосан комбинатга у ёки бу омихтани тайёрлаш юзасидан буюртма топшириши лозим эди.

Шундан буён сал кам бир йилча вақт ўтиб кетди. Комбинат ресторанларда, ошхоналарда, синаб кўриш учун ишлаб чиқарган 500 килограмм палов ёғи ҳам алла қачон тугаб бўлди. Лекин на жамоат овқатланиш корхоналарининг раҳбарлари, на Савдо министрлигидаги тегишли ўртоқлар бу нарса билан қизиқмаяптилар. Корхона эса бу маҳсулотни буюртмасиз ўзбошимчалик билан ишлаб чиқара олмайди. Чунки уни кимдир қабул қилиб олиши ва сотиши керак.

Овқат учун ишлатиладиган ёғларнинг қайси тури яхшилигини халқимиз жуда яхши билади. Юқорида айтилган омихтадан ташқари мол ёғига пахта ёғи аралаштириб омихта тайёрлаш ҳам аксари рўзғорларнинг синовидан ўтган. Комбинатда эса бу ҳақда ҳали ўйлаб кўрилганича йўқ.

Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги республика Гўшт ва сут маҳсулотлари саноати министрлиги билан узвий алоқа боғлаб, ана шундай масалаларни биргаликда ҳал қилса айни муддао бўларди. Ёғ-мой комбинати мутахассисларининг айтишларича, корхонада пахта ёғига мол ёғи аралаштириб, омихта тайёрлаш учун мутлақо ҳеч қандай ортиқча ускуна ҳам, технология ҳам керак эмас. Мавжуд вакуум ускуналари омихтани рўзғордагидан бирнеча бор сифатли қилиб тайёрлайди.

Барча ҳамшаҳарларимиз комбинатдан яқин вақт ичида «Палов ёғи», «Омихта» деган янги номлар билан қўй, мол ҳамда ўсимлик ёғи аралашмасидан тайёрланган янги маҳсулотларни, савдо ташкилотларидан эса уларни тезроқ сотишга чиқаришни кутади.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг гўшт ва сут савдоси бош бошқармасидаги ўртоқлар адресига муҳим эътироз ва зарур таклифни айтиш лозим. **Қозоғистон ва Россия Федерациясининг гўшт саноати корхоналари исталган миқдорда соф қўй ёғи етказиб беришлари мумкинлигини айтишмоқда.** Ажабо, Грузиядан вагон-вагон маргарин ташиган ўртоқлар бу яхши таклифга, қўй ёғига нега ўгай кўз билан қарашмоқда?

С. НОРМАТОВ,
«Тошкент оқшоми»нинг махсус мухбири.

Ер шаридан

ДЎСТЛИК ЖАРЧИСИ

(«СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИ» ЖУРНАЛИНИНГ 20 ЙИЛЛИГИ)

Ҳиндистонда матбуот янгиликлари агентлиги материаллари асосида совет элчихонаси номидан нашр этилаётган «Советлар мамлакати» («Страна Советов»—«Совьет Лэнд» журналининг чиқа бошлаганига 20 йил тўлди.

Бу, Совет—Ҳиндистон дўстлиги журнали инглиз тилида чиқа бошлаганда фақат 500 нусха эди. Лекин Ҳиндистонда биринчи социализм мамлакатига қизиқиш зўр бўлгани учун журналнинг нусхаси йилдан-йилга ўса борди, унинг ҳажми орта борди. Ҳозир журнал икки ҳафтада бир марта Ҳиндистоннинг 12 тилида, шунингдек инглиз ва непал тилларида чиқарилмоқда. Унинг тиражи 570 минг нусҳага етди. Бундан беш юз мингдан ортиғи обуна тариқасида тарқатилади. Журнал Ҳиндистонда энг йирик вақтли нашрлардан бўлганлиги унинг мамлакатда севиб ўқилаётганлигини кўрсатади.

Журнал атрофида кенг авторлар активи вужудга келди. Унинг саҳифаларида Совет ва Ҳиндистон сиёсий ҳамда жамоат арбоблари, шоирлар ва ёзувчилар, олимлар ва мутахассислар, кинематографлар ва рассомлар, энг кўзга кўринган журналистлар чиқиб турадилар.

Редакция кенг журналхонлар оммаси билан яқин алоқа боғлаган. Ҳар куни журнал бир неча минг хат олади. Бу хатларда журналга юксак баҳо берилади, ёзилиши лозим бўлган мавзулар таклиф этилади, кўплаб саволлар берилади. Ҳиндистоннинг ҳамма районларида кўп киши қатнашган журналхонлар конференциялари ўтказилади. 1967 йилда ана шундай конференциялар 93 жойда ўтказилди, уларда 200 минг киши қатнашди. Редакция сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаёт масалалари юзасидан ҳар хил кенгашлар ўтказиб туради. Бу кенгашларда ҳар икки мамлакатнинг атоқли жамоат ва сиёсий арбоблари иштирок этишади.

1965 йилда «Совьет Лэнд» журнали ҳузурида «Совет—Ҳиндистон дўстлигини мустаҳкамлаш учун» деган фонд ташкил этилди. Совет мамлакати тўғрисида ҳаққоний асарлар яратган кўпгина рус ва совет ёзувчиларининг китобларини Ҳиндистон тилларига таржима қилган Ҳиндистоннинг кўпгина атоқли ёзувчилари ва журналистлари ана шу фонд мукофотини олишга сазовор бўлдилар. Фонд лауреатлари орасида Ҳиндистоннинг йирик ёзувчилари ва шоирларидан Сумитранандан Пант, Сардор Жафари, Кришан Чандр, Санкар Курух ва бошқалар бор.

Журналхонлар ва ҳинд жамоатчилиги билан мустаҳкам алоқа ўрнатилганлиги журнал мазмунини тобора яхшилашга ёрдам бермоқда, тобора унинг обрўйини оширмоқда. Журналхонлардан кўплаб келаётган хатлардан бирини келтирамиз. «Мен сизларнинг ғоят ажойиб журналингизни ўн йилчадан бери ўқийман,— деб ёзади Каланли Жасбир Сингх.— Ҳамма материаллар жуда қизиқарли ва ўз вақтида ёзилади. Журнал совет турмушининг ҳамма соҳасини очиқ-ойдин кўрсатиб беради ва шунинг учун унинг ҳар бир сонини тоқатсизлик билан кутаман».

Кейинги пайтларда ҳинд жамиятининг турли табақаларида Советлар мамлакатига қизиқиш янада ортди. Бунинг натижасида журналнинг иловалари — «Ёшлик» деб аталган ҳафталик газета, «Спутник» деган болалар журнали, «Рус тили» журнали, ижтимоий-сиёсий ҳафталиклар «Совет ахбороти», «СССР фотопанорамаси», «Дўстлик» чиқа бошлади.

Советлар мамлакатининг ҳаёти тўғрисида ҳаққоний хабарлар берилиши, Ҳиндистон ва СССР халқларининг дўстона муносабатларини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун интилиши, империализм ва мустамлакачиликка қарши, тинчлик ва тараққиётни ҳимоя қилиб дадил ва принципиаллик билан чиқишлари журнал ва унинг бошқа иловаларини ҳинд жамоатчилигининг чексиз ҳурматига сазовор қилди.

Ҳиндистон бош министри Индира Ганди хоним журналнинг 20 йиллиги муносабати билан юборган табрикномасида ёзадики: «Советлар мамлакати» журнали биз озодликка ва мустақилликка эришиб, Совет Иттифоқи билан дипломатик муносабат ўрнатганимиздан сўнг кўп вақт ўтмасдан чиқа бошлади. У Совет ҳукумати ва халқнинг сиёсатини, тараққиётини ва мақсадини тушуниб олишда Ҳиндистон халқига ёрдам беришда кўп иш қилди, бу билан Совет-Ҳиндистон муносабатларини мустаҳкамлашга кўмаклашди».

(АПН).

ГДР. Карл Маркс штадтда янги автовокзал очилди. Унинг залларида касса, телефон будкаси, юк сақлайдиган камера, магазинлар бор. Бу автовокзал ҳар куни 30 мингга яқин йўловчига хизмат кўрсатади.

АДН—ТАСС фотоси.

ҚУВНОҚЛАР КУЙЧИСИ

Юбилярларимиз

Шоир Қуддус Муҳаммадий 60 ёшга тўлди

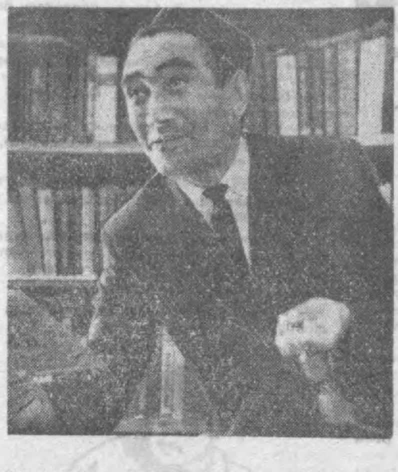

Республикамиз бўйлаб хушхабар тарқалди:

— Шоир Қуддус Муҳаммадий 60 ёшга тўлибди. Бугун унинг улкан тўйи!

Мана, худди шу дамда неча ўнлаб шеърият ихлосмандлари, педагоглар, Қуддус аканинг ҳамкасб дўстлари, китобхонлари ҳамда шогирдлари Муқимий номидаги Республика музикали драма ва комедия театри биносига бориш учун ҳозирлик кўрмоқдалар. Улар бу ерда фарзандларимизнинг севимли шоири Қуддус Муҳаммадийни қутлуғ 60 ёши ва умр бўйи қўлга киритган талай ижодий муваффақиятлари билан муборакбод этишади.

Шоир Қуддус Муҳаммадий улкан ҳаёт ва ижод йўлини босиб ўтди. Келинг, мана шу йўлга бир назар ташлайлик.

Қуддус Муҳаммадий 1907 йилда Тошкент шаҳрида дунёга келди. Дастлаб маҳалладаги мактабда хат-саводини чиқарди. Болаликдан поэзияга ихлос қўйди.

1925 йилда отаси вафот этгач, Қуддус Муҳаммадий амакиси Муҳаммадёр тарбиясида қолади. Бу киши ниҳоятда қаҳри қаттиқ одам эди. Ёш Қуддус унинг молларини боқади, уй юмушларига қарашади. Аммо қорни овқатга, усти кийимга ёлчимайди. Шунинг учун ҳам у амакиси уйидан қочиб, болалар уйига жойлашади.

Қуддус Муҳаммадий 1927 йилда В. И. Ленин номидаги мактабга ўқишга киради ва уни 1930 йилда тугатади. Кейин қишлоқ хўжалигини селекциялаш станциясида техник бўлиб ишлайди. Шу йили Ўрта Осиё Давлат университетининг биология факультетига ўқишга киради. Шу билан бирга, Улуғбек номидаги мактабда ботаникадан дарс бера бошлайди.

Шоир Қуддус Муҳаммадийнинг шеърлари 1928 йилдан бошлаб газета ва журналларда ёритилди. У 1941 йилдан 1945 йилгача самарқандлик машҳур халқ шоири Ислом шоир Назар ўғлига секретарлик қилди ва бирга ижодий иш олиб борди, халқ оғзаки ижодини пухта ўрганди.

Қуддус Муҳаммадий 1945 йилда Ўзбекистон Ёзувчилари союзига аъзо қилинди, орадан бир йил ўтиб, унинг дастлабки шеърлар тўплами «Ўқувчига эсдалик» босилиб чиқди.

Шундан буён шоирнинг қанчадан-қанча шеър китоблари ўзбек ва рус тилларида нашр этилди. Бу китоблар ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда муҳим роль ўйнади.

Қутлуғ олтмиш йиллиги нишонланаётган бугунги кунда шоир Қуддус Муҳаммадийга улкан ижодий муваффақиятлар тилаймиз!

ШЕЪРИМ СЕНИНГ УЧУН, ВАТАНИМ!

Мақтаганда сайраб булбул чаманин,
Мен нечун мақтамай она-Ватаним.
Қучоғида туғилиб яйрадим, ўсдим,
У билан тўкисдир, йўқками-кўстим.
Шу она-Ватаним бўлмаса агар,
Бу ёруғ дунёни кўрмай дарбадар
Жондордек сурғалиб беному нишон,
Умид манзилига етардим қачон!
Мен совет элининг фарзанди эркин,
Сураман дунёнинг лаззати-кайфин.
Менинг Ватанимда туғилган инсон
Табиий ижодкор бўлур, бегумон.
Бу эса Ватаним туғма ҳислати,
Қонундир бизда ҳур инсон иззати.
Шеър айтмоқ шу боис одатим менинг,
Баланддир иқболим, қоматим менинг.
Коммунизм биносин қурмоққа халқим,
Қуёшга оқмоқда минг дарё оқим.
Шу оқим ичида бир томчи мен ҳам,
Тўлқинни илгари суришда ҳамдам.
Бўлмасам дунёга келганман нега,
Ҳиссамни қўшмасдан ҳаётга эга!
Мени шоир этган шу ҳаёт доим,
Шеър йўлин ўргатган қуёшим, ойим.
Кундузим, юлдузим, илҳомим, сўзим,
Шу Ватан, шу халқим, сиз ўғил-қизим.
Шеъримнинг асосий мавзуи сизлар,
Асарим овози — парвози сизлар.
Ўзингиз илҳомим олтин ўзаги,
Ўзингиз шеъримнинг ҳусн-безаги.
Чунки сиз мен учун, мен-чи, сиз учун.
Ҳаммамиз меҳнат-ла бирикиб бутун,
Совет Ватанимиз обод бўлсин деб,
Абадий ясаниб нурга тўлсин деб,
Тенглик дунёсини қурмоқдамиз бил,
Ўйлаб миллат аҳил, бир жон-у бир дил,
Шу ҳаёт жамолин тасвирлаб берсам,
Меҳнат чаманидан чечаклар терсам,
Сизларга дасталаб бергим келади,
Хизмат қилиб тарихга киргим келади.
Ҳаётнинг қалбига соламан қулоқ,
Дилимда қайнайди шеърият булоқ.
Илҳом қуюнлари босар қуйилиб,
Мавзулар қалашар тоғдай уйилиб.
Ҳаммаси эй шоир, мени ёз, дейди,
Ватанни қанчалик ёзсанг оз, дейди.

БУ БИНОНИ КИМ ҚУРГАН?

Бу бинони ким
қурган,
Кўк билан
улаштириб?
Қоматин заб
ўхшатган
Устаси келиштириб.
Кўриниши кўзингга
Ташланар қорли
тоғдек,
Ойналари ялтирар,
Худди тиниқ
булоқдек.
«Навоий» театри,
Бу бино билиб
қўйинг!
Бунда яйраб
кўрамиз
Кунда томоша, ўйин.
Бу бинонинг планин
Москвадан олинган.
Ҳур Ватан
фарзандлари—
Учун атаб солинган.
Бу бинонинг қурувчи
Улуғ устаси ишчи.
Бунга ҳамма
қатнашган—
Колхозчи, техник,
ғиштчи.
Кўзим жимирлаб
кетди,
Нақшларига қарасам.
Дейдилар Уста Ширин
Наққошини сўрасам.

ҚАНИ, ШУ ДАМ ЛЕНИН БОБОМ БЎЛСАЛАР

Қани, шу дам Ленин бобом бўлсалар,
Меҳнатларин меваларин кўрсалар.
Қуёш каби қаримасдан юрсалар,
Дунё каби узоқ умр сурсалар,
Хурсандликдан ёш бўлиб кетардилар,
Партияга минг раҳмат этардилар.
Бобомларни дам олдириб қўярдик,
Қўлларига севиб, сувлар қуярдик.
Йўқ, янглишдим, бобомлар ўлган эмас,
Ўлган одам яна қайта тирилмас.
Ленин бобом ўлимни ҳам енгганлар,
Ленин бобом тириклар, ўлмаганлар!
— Ўқиш, ўқиш! — деганлари ёдимда,
Ёдимдамас, жонимда-ю, қонимда!
Халқ учун хизмат қилган ўлим билмас.
Ленин бобом улуғ қуёш, қуёш — сўнмас!

● ●

БУВИЖОНИМНИ ЭСЛАБ

(ИЎҚЛОВ)

Севикли Мастон
бувим,
Сўзлари достон
бувим,
Жонгинам,
бувижоним,
Қизиқ эртаклар
коним,
Сочлари пахтадай
оқ,
Сўзлари ширин,
юмшоқ.
Мен эдим кўзи ола,
Қулоқсиз ўйин бола,
Тўпалон қилар эдим,
Бувимни қийнар
эдим.
Ранжитсам
қарғишлари,
Қарғишмас,
олқишлари.
«Бўйинг тезроқ
чўзилгур
Уйингга буғдой
тўлгур.
Кўзинг қурмасин,
жоним,
Орқамда қол,
чироғим!»
Яхши ният ёрти
мол,
Айтган сўзлари
мақол,
Ҳаммаси бугун
бўлди.
Ўсиб бўйим
чўзилди,
Уйимга буғдой
тўлди.
Фақат бувижон,
афсус,
Кўрмадингиз буни
сиз.
Кўз косамда
сақлардим,
Бугун тирик
бўлсангиз,
Жонгинам,
бувижоним
Қизиқ эртаклар
коним.

Эрталабки почтадан

НЕГА ШУНДАЙ?

Кўкчадан тортиб то «Бешқайрағоч» ва «Бирлик» массивларида яшовчи аҳолига 6-бирлашган шаҳар поликлиникаси хизмат кўрсатади.

Лекин шифокорлар ишлайдиган биноларга кўзи тушган кишининг дили сиёҳ бўлмасдан қолмайди.

Хона деворлари ёрилиб ётибди. Зилзила асорати ҳали тугатилмаган. Эшиклари эса эски ва ёриқ. Дераза ва поллари ҳам худди шундай.

Бу икки массив аҳолиси «бизларнинг шифохона биноларимизга қачон сон тегади, арз-додимизга ким қулоқ солади», деб юрипибди.

Х. СОДИҚОВ,
гўшт комбинатининг ишчиси.
Д. ҚОДИРОВА,
13-мактаб ўқитувчиси.

РЕДАКЦИЯДАН

Биз Октябрь район соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири Юсуф Валиевич Ишжонов билан боғландик.

— Мана бир йилдан бери, — дейди ўртоқ Ишжонов, — «Бешқайрағоч» массивида тўрт хонали фин уйида 8-шаҳар поликлиникаси аҳолига медицина хизмати кўрсатяпти. «Бирлик» массивидаги қизил чойхона клубида эса юқорида кўрсатилган поликлиниканинг филиали ишлаб турибди.

«Бирлик» массиви аҳолисининг талабини қондириш мақсадида бу йил поликлиника ташкил қилиш масалаларини ҳам кўриб чиқмоқдамиз. «Бешқайрағоч» массивидаги поликлиника ремонтига келганда, бу йилги бюджетдан муайян миқдорда маблағ ажратилди.

● ●

РАҲМАТ СИЗГА, ШИФОКОРЛАР!

Ўғлимизни оғир касал билан ТошМИнинг клиникасига олиб келдик. Уч кун деганда кўзини очди. Кундан кунга тетиклаша бошлади.

Фарзандимизнинг касалини даволаган меҳрибон шифокорлардан врач Мақсуда Ғофуржонова, ҳамширалардан: Е. Денисова, Д. Тошпўлатова, П. Ючкина ва бошқалардан бир умр миннатдормиз.

Раҳмат сизга, меҳрибон шифокорлар!

Ф. ЗАЙНУДДИНОВ,
Октябрь район Штапельний кўчасидаги 60-уйда истиқомат қилувчи.

● ●

САБАБИ НИМА?

Шаҳримизнинг турли бурчакларига қатнаётган транспорт аҳолининг узоғини яқин қилиб турибди.

Лекин бу сўзни 1 ва 4-трамвай маршрутлари ҳақида айта олмаймиз. Шу кунларда мазкур маршрут аҳолига жуда ёмон хизмат кўрсатаётир. Йўловчилар бекатларда 20-30 минутлаб трамвай кутиб туришади. Айниқса эрталаб ва кечқурунлари трамвайларга чиқиб бўлмайди. Бунинг сабаби нимада? Шуни билишни истардик.

А. ЗАРИПОВ.

РЕДАКЦИЯДАН

Биз А. Зарипов ва бошқа кўпгина йўловчиларнинг диққатини ўзига тортган 1 ва 4-трамвай маршрутлари масаласида Тошкент трамвай-троллейбуслари бошқармасининг бош инженери Г. Л. Иваненкога мурожаат қилдик. Ундан қуйидаги жавобни олдик:

— 1 ва 4-трамвай маршрутларидаги излар яроқсиз бўлиб қолганлиги сабабли улар кенг излар билан алмаштирилмоқда. Бу ишнинг Ўзбекистон кўчасидаги қисми тугалланиш арафасида турибди. Шу йилнинг 2-кварталидан бошлаб мазкур маршрутда кенг изли трамвайлар юра бошлайди. Бу билан йўловчиларнинг талаби қондирилар, деган умиддамиз.

МЕҲНАТДА ПЕШҚАДАМЛАР

ТЎЛҚИНЛАР ОШИҒИ

«Москвадан ғоввослар келиб дарё соҳилига чодир тутушипти. Улар сув остига тушиб, ниманарнидир излашаётган эмиш» деган хабар Норин билан Қорадарё ўртасида жойлашган Учқўрғон райони «Пахтакор» колхозининг аъзолари ўртасида қизиқиш уйғотди.

Яқинда ҳарбий хизматдан қайтган Бекбой Умаровни бу ниҳоятда қизиқтирди. Шу куниёқ йигит йўлга тушди.

У ажиб манзара устидан чиқди. Норин ҳайқириб оқарди. Дарёнинг қоқ ўртасидан чиқиб турган пирамидасимон шаклдан кишилар чиндан ҳам дарё қаърига тушиб боряпти. Йигит бу манзарага маҳлиё бўлди ва сув тубидан чиққан кишига яқинлашди.

Рус йигит ҳали оҳори кетмаган ҳарбий гимнастерка жуссасига ёпишиб турган елкадор, бақувват Бекбойни кўриб сўз қотди:

— Қалай ўртоқ, бизнинг касб ёқадими?

— Зўр!.. Дарё остига тушиб нима қиласизлар?

— Сув парисини қидирамиз...

Сув париси ҳақидаги эртакларни Бекбой кичиклигида жуда кўп эшитганди. Ҳозир у эртакка ишонадиган ёшдан аллақачон ўтган.

Малларанг йигит кулди. У ётиғи билан Бекбойга тушунтира бошлади:

— Илгари дарёларга кўприк солиш учун бир неча километр узунликда ўзан қазилар эди. Бу ўзанга кўприк қурилгач, дарё янги изга буриб юбориларди. Ниҳоятда сермеҳнат ва машаққатли эди бу усул.

Степан бепоён мамлакатимизни кезиб, унинг ҳамма дарёларидан сув ичиб чиққан кўприксоз экан. У шу тўғрида мароқ билан ҳикоя қилиб берди.

Рус кўприксози Степан Михайлов билан ўзбек йигити Бекбой Усмонов ўртасидаги дўстлик ана шундай бошланди.

Устози билан биринчи бор дарё тубига тушган кун унинг хотирасидан асло ўчмайди. Улар кесондан дарё тубига тушиб боришарди. Камерадан камерага ўтишди. Эшиклар герметик тарзда очилиб-ёпилади. Степан эса йўл-йўлакай 8 метр чуқурликдамиз, 12 метр чуқурликдамиз, сув бизнинг устимиздан ўтмоқда деб, тушунтириб борарди.

Улар лампочка ёритиб турган қароргоҳга тушдилар. Уч метр радиусдаги кесон ўн беш сантиметрга чўктирилди. Степан янги шогирдидан хурсанд эди.

Бекбой дарё тубида 1,5-2 атмосфера босим остида биринчи марта ишлашига қарамай, кўп йиллик тажрибага эга омилкор кесончилар қатори яхши меҳнат қилди.

Кесончилик касби мураккаб ва шарафли. Кесон кўрсатилган чуқурликда чўктирилгач, арматура олиб кириладиа-да, пайванд қилинади, сўнг бетон қуйиш бошланади. Шу аснода дарё тубидан темир-бетондан яхлитлаштирилган устун қад кўтаради. Кейин эса бу устунларга 30-40 тонналик тўсинлар ётқизилиб монтаж қилинади. Сўнг бетон ва асфальт ётқизилади. Бу юмушларнинг ҳаммасини кесончилар бажаришади. Кўприк тайёр бўлгач давлат комиссиясига тақдим этилди.

Асов Норин ва Қорадарё билан бўлган икки йиллик курашда кўприксозлар қўли баланд келди. Норин белигаэни 16 метр, узунлиги 220 метр, Қорадарёга эса 160 метр узунликдаги кўприк қурилди. Шу-шу у тинмай кўприк қуриб, янги касбнинг машаққат ва лаззатларини татиб кеялпти.

Бекбой Умаров Ўш—Фрунзе йўлидаги дарё ва сойларга олтита кўприк қурди. Ўн бешга яқин кишига кўприксозликнинг сир-асрорларини ўргатди. Кейинчалик уларга бригадир қилиб тайинланди.

1963 йили Москванинг 451-кўприксозлик поезди махсус топшириқ билан Челябинск томонга йўл олди. Бекбой Умаров эса ўз бригадаси билан шаҳримизда янги тузилган 14-республика кўприксозлик бошқармасига келиб қўшилди. Шу йили Тошкент — Оҳангарон йўлида Чирчиқ кўпригини қуриш ишлари бошлаб юборилди. Бу иншоотда Б. Умаров бригадаси ўзини кўрсатди. Бригада йигитларининг тер тўкиб қилган меҳнати яхши самаралар берди. Чирчиқ кўприги муддатидан етти ой илгари фойдаланишга топширилди. Бригадир Бекбой Умаровнинг кўксини «Ҳурмат Белгиси» ордени безади. Жумабой Эргашев, Ёқубжон Ортиқовлар Фахрий ёрлиқлар билан тақдирланишди.

Юксак мукофот коллектив кучига куч қўшди. Ўтган тўрт йил у бошлиқ бригада азаматлари Бўзсув-Салор, Куркулди-Бобатоғсой сингари 10 га яқин дарё ва сойга умри боқий темирбетон кўприклар қуришда қатнашишди.

Кўприксозлар Ватанимизнинг олтин тўйига ҳам муносиб совғалар билан келишди. Боботоғсой кўприги муддатидан уч ой олдин қуриб битказилди.

1-уйсозлик комбинати ишчилар посёлкасида жойлашган 14-кўприксозлик бошқармасининг ётоқхонасида Бекбой Умаров ўз йигитлари билан бир хонада туради.

Улар кечалари қизғин баҳслашишади. Бу баҳс-тортишув Оҳангарон дарёсига қурилажак кўприк устида боради...

Ҳа, тўлқинлар ошиғи Б. Умаров ўз йигитларини нашъали меҳнат сари бошлайди.

Б. ҚАҲҲОРОВ.

Тошкентдаги Куйбишев номли 1-мактаб педагогика коллективи ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш ишига катта ҳисса қўшяпти. Мактаб педагогика коллективининг баракали меҳнати натижасида ўқув йилининг биринчи ярмида 95 процент ўзлаштиришга эришилди. Мактаб тарбиячилари ўқувчининг икки йил бир синфда ўқиши каби кўнгилсиз ҳолатни бутунлай йўқотдилар.

Суратда: мактаб директори тажрибали педагог Манзура Юсупова ва юқори синфларнинг тил-адабиёт ўқитувчиси Нажмиддин Расулов.

М. Нуриддинов фотоси.

ҲАЁТ ЧАРОҒБОНИ

Фазилат опа ўтмиши, умр йўлига қувонч билан кўз югуртирди. Умрининг ҳар бир куни ўзидан нурли из қолдиряпти.

У ширин ўйлар оғушида уйига етиб келганини ҳам билмай қолди.

— Ойижон, мени табриклашингиз мумкин,— дея кутиб олди кенжатой қизи Эльмира.— Учинчи чоракни она тили ҳамда арифметикадан беш олиш билан бошладим.

— Табриклайман қизим, бундан буён ҳам яхши одоб, яхши баҳолар ҳамиша ҳамроҳинг бўлсин!

Шундан кейин бошқа фарзандлари Дилором, Ҳасанжон, Алишерлар ҳам бугунги ўқишда олган яхши баҳоларини фахрланиб кўрсатишди...

Фазилат опа Абдушокирова Оржоникидзе посёлкасидаги М. Горький номли 65-кечки ишчи-ёшлар мактабида 1952 йилдан буён сурункасига ишлаб келмоқда. У ана шу йиллар мобайнида каттагина тажриба тўплади.

Муаллиманинг ажойиб фазилатларидан бири шуки, у ҳар бир дарсга пухта ҳозирлик кўради.

Кўпчилик предметлар, айниқса тарих фани ўқитувчидан кўргазмали қуроллар асосида дарс ўтишни, машғулотларни маҳаллий материалларга боғлаб олиб боришни талаб қилади. Фазилат опа буни унутмайди.

Яқиндагина мактабда таълим-тарбия ишларининг ярим йиллик якунлари ҳамда учинчи чорак вазифаларига бағишланган ўқитувчиларнинг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда илмий мудир Таисия Михайловна Травкова Фазилат Абдушокированинг энг яхши ўқитувчилардан бири эканлиги тўғрисида алоҳида тўхталиб ўтди. У раҳбарлик қилаётган 11-синфда давомат 99,9 ҳамда ўқувчиларнинг ўзлаштириши 98,5 процент бўлганлигини алоҳида қайд қилиб ўтди. Бу натижалар кечки ишчи-ёшлар мактаби шароитида энг яхши кўрсаткич. Шуни фахр билан айтиш керакки, Фазилат опа дарс бераётган синфларда тарих фанидан юз процент ўзлаштиришга эришилди.

Муаллима Фазилат опа оиласини ўқитувчилар оиласи деса бўлади. Моҳир педагогнинг умр йўлдоши Фозилжон Қосимов Чет тиллар педагогика институтида старший ўқитувчи, тўнғич қизлари Озодахон ҳам шу институтда ўқитувчи бўлиб ишлайди.

К. ҲАМРОЕВ.

Жеймс УЛЬМАН,
америка ёзувчиси.

Олинмаган мукофот

ҲИКОЯ

Душанба куни соат саккиздан 35 минут ўтганда Чикаго кўчаларидан бирида елдек учиб келаётган автомобиль эҳтиётсизлик билан тротуардан машина йўлига тушган кишини босиб кетди. Машина шофёри ҳатто тезликни камайтирмай, муюлишга кескин бурилди-ю, кўздан ғойиб бўлди. Ҳодисани кўрган одамлар жабрланувчи олдига етиб келишганда, у ўлган эди. Ёнидаги ҳужжатларидан унинг исми Вильям Старвуд эканлигини аниқлашди.

Бир соат кейинроқ «Чикаго экспресс» газетасининг навбатчи фотографи редакциядан Парк-Рижга, Старвуднинг онаси ҳузурига бориб, ўғлининг суратини топиб келиш ҳақида топшириқ олди.

«Экспресс»нинг иллюстрация бўлимида сарғайиб кетган фотосуратни газетада босадиган ҳолга келтириш учун роса тер тўкишди. Бунинг учун ретушчиларнинг анча вақти кетди. Шу сабабли сурат газетанинг дўконларда сотиладиган қисмида босилди, обуначиларга атаб босилган қисмида (обуначилар учун олдинроқ босилади) бу ҳодиса ҳақида тўртинчи саҳифада қисқа хабар босилди.

Газета матбаачиси фотосуратнинг аслини шаҳар хроникаси бўлимига қайтармаса, бўлим редактори Лео Моран уни бошқа суратлар устига ташлаб қўймаса ва ниҳоят полиция репортери Барни Лир тасодифан уни кўриб қолмаса воқеа шу билан тугаган бўлармиди...

Барни Лир редактор столи ёнига келди-ю, нимадандир ҳайратлангандай тўхтаб қолди.

— Бу йигит ким? — деб сўради у бармоғи билан суратни кўрсатиб.

— Вильям Старвуд. Бўйдоқ. Шимол томонда ёлғиз турарди. Кеча кечқурун барда бир неча соат бўлди, уйига кетаётганида машина босиб кетди. Шофер ғойиб бўлди.

— Сурати қаердан топилди?

— Онасидан олдик. Парк-Рижда туради. Бу йигитни танийсанми?

— Таниётганга ўхшайман. Лео, Аббот иши эсингдами?

— Бўлмасачи! Беш йил олдин юқори табақага мансуб бўлган хоним Эльвира Аббот меҳмонхонада ўлдирилган эди. У креслога боғлаб қўйилган, бошини ўқ тешиб ўтган эди. Қимматбаҳо тошлар сақланадиган темир сандиқ эса бўш эди.

— Жуда тўғри. Лео, энди гапимга қулоқ сол. Мен одамларнинг қиёфасини яхши эслаб қоламан. Ҳали бирон марта адашганим йўқ. Гап шундаки, бу йигит ўша вақтда меҳмонхонада портье* бўлиб ишларди. Лекин у вақтда исми Вильям Старвуд эмасди. Исми Вильям Сталл эди...

Барни бир дақиқа ўйланиб қолди ва сўнгра давом этди:

— Бу суратни Старвуднинг онасига элтиб берсам, нима дейсан? Баҳонада Старвуд билан Сталл бир кишилиги ҳақиқатми-йўқми билиб оламан.

— Майли, Барни! У исмини ўзгартиб, онаси айтганидек, беш йил «фойда ҳисобига» яшаган бўлса, бу ерда бир гап бор. Боравер, Барни, радио орқали ишнинг боришидан хабардор қилиб тур.

Эльвира Аббот отелда ёлғиз яшарди. У эри Гарри Абботдан ажралиб кетган. Гарри шаҳар ташқарисидаги ота мерос қасрни ўзига олиб қолган эди. Миш-мишларга қараганда, ажралишда иккаласи ҳам айбдор, аммо бирортаси ҳам ажралиш ҳақида судга ариза ёзмаган.

Аббот хонимни сўнгги марта шанба куни соат тўртда почта қутисига хат ташлагани кўчага чиққанда кўришган. Ўша вақтда округда меҳмонхонани гуновчилар кўпайган эди. Эльвира ўзининг қимматбаҳо тошларини ва анча пулини меҳмонхонада сақлаши кўпчиликка маълум эди. Терговчи, гангстерлар Эльвиранинг кўчага чиққанини пойлаб туриб, яқин орада қайтиб келмайди деб ўйлашгану, хонасига киришган, афсуски Эльвира дарров қайтиб кела қолган... деган хулоса чиқарди.

Ўлдирилган аёлни кечқурун соат ўнларда унинг жиянлари Ирен ва Алис Аббот кўриб қолишган. Ўша вақтда Алис йигирма ёшда. Ирен йигирма иккида бўлиб, ёшлигига қарамай, ҳаммага танилиб улгуришган эди. Одамлар почта маркасини қанчалик эҳтирос билан тўплашса, бу оқиш сочли қизлар жуда тез юрганлик учун жарима квитанцияларини шунчалик ихлос билан коллекция қилишарди. Уларнинг ичкиликбозлиги, жаз дирижёрлари, киноактёрлар ва боксёрлар билан сон-саноқсиз ишқибозлиги газеталарнинг ҳамма хроникачиларини маош билан таъминлаб турарди. Шунга қарамай, Эльвира Аббот жиянларини яхши кўрар, ҳатто улар шаҳарда кеч қолишса, деб ўзи турадиган хонага калит қилдириб бериб қўйганди.

Терговчи Эльвира Аббот кичик калибрли тўппончадан бошига отилган ўқдан ўлганлигини, бу ҳодиса кундузи соат тўрт ва бешлар ўртасида бўлганини аниқлади. Эльвиранинг кичик калибрли тўппончаси бор эди, аммо уни топиб бўлмади. Темир сандиқдаги гавҳарлар ҳам ғойиб бўлди. Эльвиранинг ўзи қароқчиларнинг ишини осонлаштирган, хотираси бўш бўлганидан темир сандиқни очиш учун териладиган рақамларни бир парча қоғозга ёзиб қўйган экан. Хонадаги баъзи мебеллар ағдарилган, Эльвиранинг ўзи қайиш билан кресло суянчиғига боғлаб қўйилган эди. Ички зинага чиқадиган эшик очиқ ётарди...

Эльвира Абботнинг иккала жиянини сўроқ қилиб, сўнг уйларига жўнатишди. Абботлар оиласининг ҳамма аъзолари тўла алиби** кўрсатишди: Алис билан Ирен соат тўққизда дўстлари билан Мичиган кўлида яхтада сузиб юришган эди. Эльвиранинг эри Гарри қотиллик юз берган вақтда ўз уйида, унинг биродари, Алис билан Иреннинг отаси Жон Нью-Йоркда эди.

Эльвира васият қолдирмай ўлиб кетгани учун мол-мулки эрининг ихтиёрига ўтди. Эльвира яқин орада ўлишини билганда, бор нарсасини жиянларига қолдирган бўларди. Рост, улар меросга жуда муҳтож ҳам эмасди: улар 24 ёшга кирганларида марҳум боболари қолдирган бир миллион доллардан меросни олардилар.

Старвуднинг онаси ғиштин уйда яшарди, кўпни кўрган Барни бу уй камида йигирма минг доллар туради, деб чамалади. У машинани пешайвон олдида тўхтатиб, эшик қўнғироғини босди. Сочлари оппоқ, йиғлайвериб юзлари шишиб кетган кампир эшикни очди.

— Старвуд хоним сизмисиз? — сўради Барни ва жавобни кутмай деди: — Мен «Экспресс»данман, ўғлингизнинг суратини олиб келдим.

— Киринг, — аёл эшик табақасини очди.

Барни даҳлизга кириб атрофга назар солди, шундан сўнггина суратни узатди.

— Бошингизга шундай қайғу тушганда безовта қилганимдан афсусланаман, — деди у мулойимлик билан ва чуқур тин олди, — начора, ишимиз шунақа.

— Тушунаман, — бош ирғади аёл.

— Полициядан шофёр ҳақида бошқа ҳеч нарса эшитмадингизми?

— Улар бир неча миль наридан машинани топишибди. Бу машинани бирортаси мастликда олиб қочган бўлса керак, деб тахмин қилишяпти... — аёл бошини чангаллаганча шивирлади: — Даҳшат, нақадар даҳшат...

— Ҳа, оғир. Айниқса бу уй тўла сотиб олинмаган бўлса...

— Йўқ, уйни ўғлим мен учун ўтган йили нақд пулга сотиб олган, мен страхование қилдирганман.

— Ундай бўлса жуда яхши. Кечирасиз, бир савол бермоқчиман. Ўғлингиз қачонлардир Вильям Сталл номи билан отелда ишлаганми?

Аёл шартта ўрнидан турди. Унинг юзида энди фақат ғазаб акс этарди:

— Дарров жўнаб қолинг, эшитяпсизми?

— Албатта кетаман. Аммо ҳайдаб юборсангиз, яна қайтиб келаман... терговчи билан. Улар ҳам сизга шу саволни беришади. Аббот иши туфайли Вильям Сталлни яхши биламан. Менимча, бу суратдаги одам Вильям Сталлнинг ўзи. Гапим рост бўлса, ўша страховка қоғозида Сталл деган фамилия бўлиши керак.

Аёл жавоб бермай, бўшашиб стулга ўтириб қолди.

— Суратни репорторингизга бериб юборганимдан кейин бирортаси таниб қолади деб ўйлагандим, — деди у ниҳоят.— Кейинроқ эсимга келиб қолди. Бошқа газета, «Жорнэл»дан суратқаш келган эди, унга ҳеч нарса бермадим. У ҳам ҳар хил савол берди. Нега энди мени ўз ҳолимга қўймайсизлар?

— Шунинг учунки, Аббот хонимнинг қотили ҳали топилган эмас. Ўғлингиз фамилиясини нима учун ўзгартганини, пулни қаердан олганини одамлар билишлари керак.

— Сизга ҳеч қандай ёрдам беролмайман. Қотиллик бўлган куни ўғлим кечгача уйда эди, меҳмонлар борди. Полиция бундан хабардор. Ўғлим қўлига бироз пул тушгач, фамилиясини ўзгартирди, ўша қотиллик юзасидан савол беришавермасин деб шундай қилган.

— Қачон пул топган?

— Ўша воқеадан сўнг ярим йил ўтгач. Пулини яхши фойда чиқадиган жойга қўйган экан. Лекин Билл ўз ишлари тўғрисида ҳеч гапирмасди. Кейин менга шу уйни олиб бермоқчилигини айтди. Севиниб кетдим. Нега севинмай?

[Давоми бор].

*) Меҳмонхона хизматчиси.

**) Алиби — жиноят содир бўлган вақтда ўзининг бошқа жойда эканлигини исботлаш.

ҒАЛАТИ ГАПЛАР

КЎЧАНИ ҚАНДАЙ КЕСИБ ЎТИШ КЕРАК?

Чет эллик таниқли кино артист ва режиссёр туристларга кўчани қандай кесиб ўтиш кераклиги тўғрисида шундай маслаҳат беради.

«Италияда блондинка аёл билан кўчани кесиб ўтинг. Англияда кўчадан ўтаётганингизда ит етаклаб олинг. АҚШда кўчани кесиб ўтаётганингизда орқангиздан камида учта ёш бола эргашсин. Германия Федератив Республикасида кўчадан ўтаётганингизда генераллик мундири кийиб олинг. Францияда, жонингиз ширин бўлса, кўчани кесиб ўтмай қўя қолинг.

◆

РЕПЕТИЦИЯ ПАЙТИ

Икки ўртоқ кўчала учрашиб қолибди.

— Икки ойдан бери эркаклар хорига қатнашаётирман, — дебди бири иккинчисига.

— Иш қандай кетаётир?

— Вақтимиз жуда қувноқ ўтади. Бир неча қадаҳдан ичамиз, карта ўйнаймиз. Хотинларимиз бизни олиб кетгани келганда, танца тушамиз.

— Қачон қўшиқ айтасанлар?

— Уйга кетаётганимизда.

◆

ЯШИРИН РЕКЛАМА

Ирландиянинг Дублин шаҳридаги китоб магазинларидан бирининг витиринасида шундай эълон ёпиштирилган эди:

«Ирландияда 8000 га яқин китоб таъқиқланган. Агар улардан бирортасини витиринамизда кўриб қолсангиз, айтинг, биз уни олиб қўямиз».

◆

ФОЙДАЛИ ҲАРАКАТ

— Янги автомобилимга бир бало бўлди...

— Нима қилди?

— Мен 30 процент бензин тежайдиган карбюратор, 50 процент тежайдиган ёниш тақсимлагич, яна 30 процент тежайдиган свеча сотиб олдим. Ўн миля юрмасимданоқ бензин баки тўлиб тошиб кетди. Моторнинг ҳаммаёғи бензин бўлиб кетди.

(«Наука и жизнь» журналидан).

ЧИНИҚИШ

Спорт

Чилонзор районидаги 183-мактабга киришингиз билан кўзингиз турли деворий фото-газеталарга тушади, уларнинг кўпчилиги спортга бағишланган.

Мактаб директори Борис Ефимович Шель жисмоний тарбия ўқитувчилари билан таништирди. Булар Тўлқин Раҳмонов, Алберт Мирзамамедов, Афанасий, Кадрас, Анатолий Понтасенколар экан. Анатолий менга яхши таниш, у курсдошим бўлган. У жисмоний тарбия институтида ўзининг ҳар томонлама спортчи эканлиги билан ҳаммани ҳайратда қолдирарди. Понтасенко бокс, кураш, оғир атлетика, енгил атлетика, баскетбол, волейбол, гимнастика спорт турларидан юқори разрядли, қўл тўпидан эса республика терма командасининг аъзоси эди.

Тўп учун кураш?

Н. Надеждин фотоси.

Понтасенко мени залга таклиф этди. Спорт залида қўл тўпидан қизлар ўртасида машғулот борар эди. Улардан кўпчилигини дарҳол танидим. Чаққон, юқори техникали, моҳир қизларни Ленинградда, ўқувчиларнинг Бутуниттифоқ X Спартакиадасида Ўзбекистон қўл тўпи терма командаси составида кўрганман.

Машғулотни кузатар эканман, бу қизлар қаҳрамон шаҳар Ленинградда ҳамманинг олқишига сазовор бўлганликлари, ҳатто майдон эгаларини 16:9, кучли РСФСР командасини 8:2 ҳисобида мағлубиятга учратиб, фахрли бронза медали билан тақдирланганликлари кўз олдимга келарди. Биз, Ўзбекистон спорт делегациясининг аъзолари шу мактаб ўқувчилари: Галина Сукач, Людмила Хитяева, Татьяна Лусенко, Лида Кисилева, Ирина Лускова, Татьяна Севриковалар билан фахрланганмиз.

Танаффус вақтида, ўқувчилар орасида республика қўл тўпи ўсмирлар командасининг аъзолари, шу мактаб ўқувчилари: Юрий Спицин, Янис Анагосостопулос, Виктор Серовитский, Геннадий Касабрюховларни ҳам учратдим. Мактаб қўл тўпидан ихтисослаштирилганлигидан хабарим бор эди, лекин бир ярим йил давомида республика терма командасига 11 ўқувчини тайёрлаш мумкинлиги хаёлимга ҳам келмаган эди. Бу ишда моҳир ўқитувчилар: Тўлқин Раҳмонов, Алберт Мирзамамедов, Анатолий Понтасенко, Афанасий Кадрасларнинг хизматлари катта.

Мактаб стендини қўл тўпидан шаҳар, республика, Бутуниттифоқ мусобақаларида олинган дипломлар, фахрий ёрлиқлар билан бир қаторда, волейбол, баскетбол, гимнастика, сузиш, енгил атлетика бўйича район ва шаҳар мусобақаларида олинган мукофотлар безаб турибди.

Ўқувчи Вера Бадованинг кўкрагида сузишдан мастерликка номзод нишони порлаб турипти. Деворий газеталарнинг бирида ўтган ўқув йилида: қўл тўпидан 45 ўқувчи 1-ўсмирлар разрядини, 143 ўқувчи эса 2-разрядни олишга муяссар бўлганлиги, 29 ўқувчи енгил атлетикадан, 15 ўқувчи волейболдан разряд нормаларини бажарганликлари қайд қилинган. Мактабда 100 ўқувчи судья, инструктор, 70 ўқувчи БГТО ва ГТО значокларини фахр билан тақиб юрганлиги ёзилган.

Мен мактабда жисмоний тарбия дарсларини ўтилиши билан қизиқдим. Дарслар кутганимдан ҳам яхши ўтилди, айниқса Тўлқин Раҳмонов, Анатолий Понтасенконинг ўтган дарслари катта таассурот қолдирди.

Бошланғич қисм тугагач, қўл тўпи ўйинининг оддий узатишлари бошланди. Сўнг сакраб отиш, югуриб туриб аниқ узатиш, орқадан узатиш, тўпни олиб юриш, оддий комбинациялар бажарилди. Югуриб келаётиб тўпни аниқ нишонга уриш, юмалаб кетаётган тўпга етиб бориб дарбозага уришлар шундай катта тезликда бажарилар эдики, буларни 13-14 ёшлик ўқувчилар бажараётганига ишонгим келмасди.

Ҳа, бу ерда спорт ишлари ана шундай юқори савияда олиб борилади.

А. ТУРҒУНОВ,

Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институти, физкультура кабинетининг мудири.

Редактор ўринбосари
Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО ТЎЛҚИНЛАРИДА

РАДИОДА 23

ЯНВАРДА СЕШАНБА

Биринчи

18.00 **«Чўлқуварларнинг оталиқ ташкилотлари»** деган эшиттириш (русча).
18.10 К. Калиненко. «Сергей Лазо» симфоник поэмаси.
18.40 **Спорт эшиттириши** (ўзбекча).
19.20 Қорақалпоқ куйлари.
20.00 «ЁШЛИК» радиостанциясининг программаси.
20.30 **Халқ талантлари концерти** (ўзбекча).
21.00 **Халқаро мавзуларда суҳбат** (ўзбекча).
21.10 **Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.**
21.30 «ОКТЯБРЬ» радиостанциясининг программаси (ўзбекча).
22.20 **Ўзбекистон ССР халқ артисткаси Фароғат Раҳматова куйлайди.**
22.35 **Ўзбек ҳикоялари антологияси.** Ойдин. «ГУЛСАНАМ». Ҳикоя (ўзбекча).
23.15 **Дам олиш концерти.**

Иккинчи

19.00 ЗУЛФИЯ. **«Уни Фарҳод дер эдилар»** деган радиокомпозиция.
19.30 Александр Тихонов куйлайди.
20.00 Тожикистон композиторлари асарларидан концерт.
20.30 Ўзбек артистлари ижросида рус композиторлари опералардан парчалар.
20.50 «Портретга чизилган эскизлар». Молдавия радиосининг эшиттириши (русча).
21.00 **М. Светлов шеърлари** (ўзбекча).
21.30 Москва. Миллионлар ленинча университети.

РАДИОДА 24

ЯНВАРДА ЧОРШАНБА

Биринчи

6.15 **Тонгги концерт.**
8.25 **Ҳ. Носирова ва К. Зокиров концерти.**
9.30 Симфоник рақслар.
9.50 **Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш** (тожикча).
10.10 Р. Гаджиев. Рақс лавҳалари.
11.15 **«Партия ходими минбари»** деган эшиттириш (ўзбекча).
11.25 Ш. Рамазонов қўшиқлари.
12.15 **Ўзбекистон композиторлари қайта ишлаган халқ қўшиқлари.**
13.30 К. Шульженко ва М. Бернес куйлайдилар.
16.10 «ОЛТИН ҚУЛЛАР» деган адабий-музикали эшиттириш (ўзбекча).
16.50 «ПРАВДА» газетасининг обзори (ўзбекча).
17.00 «Композитор Зигфрид Курц» деган концерт-очерк (русча).
18.00 «Партия ўқувининг дастлабки якунлари». Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети инструктори Е. Богословская суҳбати (русча).
18.10 А. Чернов. Драматик поэма.
18.40 Спорт эшиттириши (русча).
19.20 Қозоғистон санъат усталарининг концерти.
20.00 **«Индустрлашган Ўзбекистон»** радиожурнали (ўзбекча).
20.30 «Ишлаб чиқариш илғорлари, сизлар учун» деган концерт.
21.00 **Халқаро мавзуларда суҳбат** (ўзбекча)
21.10 **Кишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.**
22.20 **Экран куйлари** (ўзбекча).
22.40 ПОЭЗИЯ КЕЧАСИ (ўзбекча).
23.15 **Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт.**

Иккинчи

8.25 Совет композиторларининг қўшиқлари (русча).
9.15 Реклама ва эълонлар (русча).
19.00 Музикали драмалардан парчалар (ўзбекча).
19.30 Ёзувчининг ён дафтаридан. В. Костиря. «Ўзбекистон кенг қулоч ёймоқда» (русча).
20.00 **Тожик халқ куйлари.**
20.30 Корейс куйлари.
21.00 **Қардош халқлар адабиёти «Вилис Лацис—Латвия халқ ёзувчиси»** деган суҳбат (ўзбекча).
21.30 Москва. Миллионлар ленинча университети.

Учинчи

14.00 С. Рахманинов. «Алеко» операси
16.00 **С. Бобоев, З. Фатхуллин, Ш. Саъдулла.** «ВАТАН ИШҚИ» музикали драмасининг монтажи.
18.00 Симфоник куйлар.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА КЎРИНГ

ТЕЛЕВИЗОРДА 23

ЯНВАРДА СЕШАНБА

Биринчи

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида:

18.00 Болалар учун. «Мойдодир». Мультфильм.
18.20 Телевизион янгиликлар.
18.35 Фан—ишлаб чиқаришга. **«Таштекстильмаш»** пластмассалари.
18.55 Реклама ва эълонлар.
19.00 «ИВАНОВ ТУНИ БАЙРАМИДАГИ МАШЪАЛА». Бадиий фильм.
20.20 Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида:

20.25 Телевизион янгиликлар.
20.45 **Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан.** «АДАБИЙ МЕРОСИМИЗ ОЙНАИЖАҲОНДА».
21.15 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. **«Студентлик—олтин даврим».**
22.05 Киноянгиликлар.

Иккинчи

Ўзбек тилида:

18.00 **Ўқув эшиттиришлари программаси.** Ўқувчилар учун. Биологиядан. **«Биополимерлар».**

Рус тилида:

18.30 Физика. «Моддаларнинг магнит хусусиятлари».
19.10 II курс студентлари учун. Назарий механикадан машғулот.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Эшиттиришлар программаси.
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.15 Стандартлар ва жамият.
20.45 Мультфильм.
21.00 Мактабгача ёшдаги болалар ва кичик ёшдаги ўқувчилар учун. **«Музикали уйча».**
21.30 **Марксизм-ленинизм мактаби тингловчилари учун.** Социализм сиёсий иқтисодидан машғулот.
22.00 М. Ларни. **«Бир, икки ва дамкага чиқилди».** Телеспектакль премьераси Ленинграддан олиб кўрсатилади.
23.15 Музикали танаффус.
23.30 **«Вақт»** информацион программаси.
00.20 Интервидение. Концерт.
00.50 **«Билим».** Илмий-оммабоп эшиттиришлар программаси.
01.15 Адабий театр. Д. Г. Байрон туғилган куннинг 180 йиллигига бағишланган эшиттириш.
02.00 Москва эшиттиришларининг охири.

Учинчи

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

19.55 Эшиттиришлар программаси.
20.00 **«Йиллар оша».** Телефильм.
20.30 **Фан оламида.**
21.00 **Тошкент янгиликлари.**

Рус тилида:

21.10 **«Камбоджалик меҳмонлар».** Ҳужжатли фильм.

ТЕЛЕВИЗОРДА 24

ЯНВАРДА ЧОРШАНБА

Биринчи

МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Эшиттиришлар программаси.
13.05 Телевизион янгиликлар.
13.15 Медицина маслаҳати. **«Болангизнинг соғ бўлиши учун».**
13.30 **«Хрусталь ип».** Телеочерк.
14.00 **Ленинградликлар куйлайдилар.** Концерт.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 **«Қизил галстук».** Тележурнал.
18.40 **«Ўзбексельмаш» — қишлоққа».**
19.00 **«Иккинчи истеъдод».** Концерт.
19.40 Телевизион янгиликлар.
19.55 Эшиттиришлар программаси.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Эшиттиришлар программаси.
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.15 «Музикали эшиттириш».
21.00 Ўқувчилар учун. «Радуга».
21.30 Инсон ва дин.
22.00 Д. Холендро. «Эсдаликлар». Телеспектакль премьераси.
23.15 Музикали танаффус.
23.30 **«Вақт»** информацион программаси.
24.00 **Фигурали учиш бўйича Европа биринчилиги мусобақалари Швециядан олиб кўрсатилади.**
03.00 Москва эшиттиришларининг охири.

Иккинчи

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида:

17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 **«Колумб соҳилда тўхтади».** Мультфильм.
18.20 Музикали календарь.
19.10 **«Ёшлик»** студияси кўрсатади. «Комсомолия сўзлайди».
19.50 Телевизион янгиликлар.

Ўзбек тилида:

20.00 **Адабий эшиттириш. Ёшлар ижоди.**
20.15 **Жаҳон халқлари музика маданияти. Ҳиндистон.**
21.35 Телевизион янгиликлар.
21.45 «ШОИРНИНГ ТАҚДИРИ». Бадиий фильм.

Учинчи

Ўзбек тилида:

20.00 **«Бола, болада».** Илмий-оммабоп фильм.
20.10 «ЖАНГГА КИРИШАМАН». Бадиий фильм.

Рус тилида:

21.35 **«Поездлар сафарга жўнайди».**
21.45 **«Шундай ҳарбий қисм бор».** Ҳужжатли фильм.
22.05 **«1905 йил».** Ҳужжатли фильм.

КИНО ТЕАТРЛАРДА

23 ЯНВАРДА

Калит — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА», НАВОИЙ номли (кечқурун).

Фантомас (1-2 серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 8.30 минутда).

Малиновкада тўй — «ЧАЙКА» (кечқурун).

24 ЯНВАРДА

Калит — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Дуэль бўлмади (эрталаб соат 10 ва кундуз 3 яримда), **Фантомас** (1 ва 2 серия), кундуз 12, 4 ва кеч 8 яримда) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Малиновкада тўй — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 23/I да **Риголетто**, 24/I да **Зулматдан зиё**, 25/I да **Русалка**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 24/I да **Мавлоно Муқимий**, 25/I да **Жон қизлар**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Майдонда москваликлар» — **Совет цирки усталари ва Олег Сокол** раҳбарлигидаги **радио-механик одам — «Робот» аттракционининг** сўнгги гастроллари. Билетлар сотилмоқда.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

28 января

7-10 синф мактаб ўқувчилари учун музикали лекторий абонементи бўйича

УЧИНЧИ КОНЦЕРТ-ЛЕКЦИЯ

АЛИШЕР НАВОИЙ ВА МУЗИКА

(Туғилган кунининг 525 йиллиги олдидан)

Лектор — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, музикашунос

Илёс АКБАРОВ

Концерт-лекция кундуз соат 12 да бошланади.

Абонементлардан ташқари билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» — Орган Ташкентского Горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ. Коммутатор—В3.02-49 дан; В3-02.58 гача, редактор ўринбосарлари — В3-29-33; В3-29.09; масъул секретарлар — В3-27-22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари—В3-29.42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — В3-27-03; адабиёт санъат ва маданият бўлими—В3-29-55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари—В3-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—В3-27-57; ахборот бўлими—В3-65-57; эълонлар бўлими—В3-81-42.